

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐI EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok-, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
Telefon-szám 15. ára 10 fillér. Telefon-szám 15.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: FÜLEI SZ. LAJOS.

HIRDETÉSI DÍJAK: Hivatalos hirdetések 100 szög minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □em-ként 6 fillér.
Többszöri közlésnél 4 fillérről közöltenek. Nyil-lér sora 1 K. Hir-
detés és nyil-lér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint
két-szer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtatós és könyvtőlő intézete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések küldendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. — M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489 sz

Segítség a székelyeken.

III.

Akik a vallástanítást kiadják kezükből, az emberekre való befolyásuk legjobb eszközét dobják el.

Iparos tanulókat is tanítottam. Egy paptársam annyira megijesztett volt, hogy még rendőrt is kellett állítani a tanterem elé, hogy valóban aggódtam, mikor az első óráim volt.

Nem ok nélkül. Szigorú fegyelmet szoktam gyakorolni s a nevelés érdekében el nem tűrök órám semmi u. n. huncfutságot, kivált ha rossz akaratból s nem gyerekes hajlamból ered. Se szere, se száma nem volt a tanítási órákon a többé-kevésbé bosszantó, sokszor szemtelen csinyeknek. Szép szóval kértem, figyelmeztettem, példálóztam.

— Fiaim — mondám — én azt szeretném, hogy a legjobbak legyetek és pedig mind. Nem csak két-három: mind. Ez lenne az én örömem, mert néztek, ti iparosok lesztok, kik az ország népességének ugyszólván derekát képezitek. Mily szomorú lenne, ha értelmetlenek, tanulatlanok lennétek. Én azt szeretném, ha elmentek vándorolni, vagy katonának: rólatok mindenki csak jót mondjon. Használjátok fel az időt. Nézzetek, hetenkint csak 2 órátk van a vallásból, ha itt folytonosan csak a durvaságot, huncfutságot kell faragni rólatok, a szép dolgokat szívetekbe plántálni mikor lesz alkalom s idő?

Majd erős feddést is használtam, melynek hatása alatt a 16—18 éves fiu szemé könybe lábbadt. Enyém volt, a jó ügyé volt már az ilyen, mert jó jel, ha meg-ered a jószág forrása.

Elemi-, iparos-, avagy gimn. növendékekkel ha esetleg akadt olyan, hogy nem lehetett boldogulni s az osztályban vagy utcán visszatetszőn viselkedett, nem mulasztottam el kilátásba helyezni a bölcs Salamon orvosságát: „jó a gyermeknek a vessző.”

Megmondtam, hogy ha szivarozni, vagy hitványságot tenni látom, még ha 100 ember is látja, ott ahol roszat tesz, rögtön büntetem.

Sohasem került erre a sor. Tanítványaimnak teljesen elég volt, ha az utcán gonoszsgágon érve, csak ujjamat emeltem fel, vagy ennyit mondtam: regula!

Messze kitértem a cél felé törekvésben; de hát hány-szor kell kerülő utat tenni, hogy bár megközelíthessük a helyet, hova törekszünk! Szíves olvasóm ne vegye zokon!

Az iskolai nevelés kérdésével kapcsolatosan még csak azt említem, hogy a nyilvános vizsgákat az iskolai évnek nemcsak a végén, hanem félévkor is újból

életbe kell léptetni és pedig a közönség legnagyobb részvétele mellett. — Érvésem e mellett nagyon egyszerű s egy népes tanítói gyűlés, mely vélemény-adásra volt felhiva e tárgyban, egyértelműleg magáévá tette nézetemet e rövid indokolással. Korunkban az u. n. szabad liceumok utján akarják terjeszteni az ismereteket, tudományt, műveltséget. E célra használják fel a meglevő eszközöket, utakat, módokat, ha nem akarnak halva született eszmékkel kísérletezni. Itt vannak a nyilvános vizsgák. Egy évben legalább kétszer van alkalom a fenti cél elérésére. Ott mindenki hallhatja a miket ő maga is tanult első elemítől a 8-ik gimn. osztályig. Miért fosztják meg ettől hazánk népének minden társadalmi osztályát? Ha a nyilvános vizsgákat nem használják fel, ismét csak szalmatűznek való eszmét dobtak a magyar társadalomba, amilyen van már elég.

A nép ujja alakításának másik eszköze a templomi igehirdetés. Mily hatalmas ez! elég érvül felhoznom azt, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus evangéliumának hirdetésével kezdte meg a világ átalakítását. A vallás-erkölcsi élet terén ennél nagyobb tenni nem lehet, mert a szó, a beszéd bárminő csudával határos eszközöket találnak fel az emberiség előbbvitelére — mindig legkiválóbb eszköze lesz a haladásnak.

Ujabb időben az eszméknek terjesztésére a felolvasások, estélyek alkalmaztatnak. Ezek, mintegy kiegészítői a templomi igehirdetésnek s igen becsesek, mert sok jó erőt vonnak be a társadalom szolgálataiba a művelődés terjesztése érdekében, az anyagi és erkölcsi javulás, gyarapodás előmozdítására.

Mily szépen igazolja ez eljárás az apostoli igéket: királyi papság, szent nép vagyatok (Péter ap. levele), vagyis mindenki terjesztője kell legyen a jónak szóval és tettel s öre egyszersmind a tiszta erkölcsnek.

Ilyen házi szerekkel kell ad-dig is gyógyítani a székely nép sebeit, míg az állam nagyobb szabású gyógy-módja alkalmazásba lép rendszeresen, de erre akkor is szükség lesz, hogy a nagy gyógyítás gyökeresen javító, építő legyen.

Ama három tényező vezetése, irányítása mellett: iskola, templom, felolvasások s a nép ügyes-bajos dolgainak lelkiismeretes lebonyolítása mellett javulni fog a nép anyagi és erkölcsi helyzete.

Incze Lajos,
vizaknai lelkész.

Kiutasítási és kitiltási ügyekben a községi képviselőtestület, valamint a közigazgatási bizottság határozni nem illetékes. Ily ügyekben a kis-és nagyközségekben elsőfokon a főszolgabíró, másodfokon az alispán van hivatva eljárni. (A m. kir. belügyminiszter 1904. évi 33.798. sz. határozata.)

Szent István napjának megünneplése.

Majláth gróf püspöknek IX. sz. körleveléből hazafias hódolattal közöljük ezt a gyönyörű buzditást és a hozzáfűzött rendelkezést.

Megemlékezni a nagyokról s kegyelettel viseltetni azok iránt, kiknek szellemereje napként ragyogva áldást osztó világosságot gyújtott az emberiném szellemi látóhatárán; tisztelni azokat, kik bölcsességük, fényes példájuk, nagy tetteik s dicsően kimagasló erényeik által sokakra hatva, sokakat nemes tettekre buzditva milliók jólétét, művelődését, boldogságát eszközölték s ekkép az emberiség valódi jóltevőivé lettek: nemcsak az ész által elismert s a természeti törvény által sürgetett, hanem a keresztény vallás által is parancsolt szent kötelesség.

Különösen pedig századokra termett, gondviselészerű nemzeteknek nem szabad megfeledkezniük azon nagy férfiakról, kiket az isteni Gondviselés történelmi lapjain fénylő csillag gyanánt tüntet föl, hogy az utókorok is világítván, azt tanítsák, vezéreljék és lelkesítsék. Ime a pogány Róma kérkedik Scipióval; Görögország ma is kegyelettel adózik a hős Leonidásnak. És Magyarország? Örök és soha meg nem fogyatkozó hála az országok és nemzetek legfőbb Urának, édes magyar hazánk is büszke önérettel mutat-hat örvendés és szomorú eseményekben egyaránt gazdag történetének nem egy dicső nagy alakjára. A szentség fénykörében tündöklő hős szent László; a honát újjáalakító negyedik Béla; a magyar név dicsőségéért lángoló Nagy Lajos; a honmentő Hunyady Jánosnak még dicsőbb fia, az igazságos Mátyás, mindmegannyi drága és szent nevek, melyeket a legmélyebb tisztelet és legbensőbb hála érzete nélkül nem is ejthet ki az igaz hazafi.

De ezen ezeréves szent és drága nevek között, melyeknek hallatára melegebben ver minden magyar sziv s áhitatos hálával telik meg minden igaz honfiai kebel, a legelső helyen áll bizonyára azon nagy férfiu szent neve és dicső alakja, kinek fényözve emléket századok óta osztatlan lelkesedéssel és vallásos kegyelettel ünnepli minden év augusztus 20-án a magyar katolikus egyház.

Történelmünk e nagy és fényes alakja Szent István első apostoli királyunk, Magyarország legnagyobb jóltevője, a magyar nemzet apostola, atyja, vezére, független nemzeti és állami létének megalkotója, a keresztény hazaszeretnek tettekben élő, vallásosságra minden időkre utánczandó példaképe, kinek tündöklő érdemein kilenc század hála-könnyeje ragyog.

Isten, kinek kezében van a népek sorsa s élete, az ő jóvoltában, épen midőn leginkább szükséges, ad a nemzeteknek bölcs és nagylelkű fejedelmeket, kik a mennyei kegyelem sugaraitól érintve, követik Istennek őket bensőkép fölvilágosító és jóra indító sugallatait, s mintha látnoki világosságban megfürödnék a népek boldogságával elfoglalt szellemök, oly törekvések lelkesítik keblüket, melyeknek megvalósítása kimondhatatlan áldást hoz a nemzetekre és jövőjüket századokra alapítja meg. Józias királyról írva van, hogy hozzá hasonló nem országot Juda földén, sem előtte, sem utána. (Kir. IV. k 23. 25.) Épigy Szent Istvánról is e magyar nemzetnek anyyi század viharáival diadalmasan küzdő élete, gyarapodásunk és előhaladásunk a műveltségben nyilván hirdetik, hogy nála nagyobb, érdemesebb király nem volt e nemzetnek. Mert ha nagy az, ki hősi karral kivívja és megvédi ősi jogát s a ki vérevel szerez hazát; nem kevésbé nagy az, aki egy nemzet létét, nagyságát, boldogságát századokra kiható intézkedéseivel biztosítja. Ezt tette

Szent István, midőn hevülve a nemzet boldogságáért, hazánkban az örök és boldogító apostolává lőn s a kereszténységet a szilaj nemzetnél meghonosította. Szent István ezen buzgó fejedelmi és apostoli törekvése folytán a magyarra is, aki rokon és barát nélkül élt Európában, földért az Isten országa s fölvetésvén ekkép a többi keresztény népek közé, jövője is, mint a nemzetnek hosszú időre lőn megállapítva. Valóban, ha Szent István buzgó törekvéseire nemzetünk akkor a kereszténységet nem fogadja el, annyi idegen nemzet közé lévén helyezve, önállósága már rég elveszett volna. De mivel kereszténynyé lőn, fönnáll és fenn fog állani mindaddig, míg az igaz kereszténység hazafentartó elvei vezérlik a nemzet férfainak magán- és közéletét.

Nincs kétség benne, azon jótétemények között, melyekkel az isteni Gondviselés nemzetünket európai életének ezredéves folyamában bőkezűen elhalmozta, egyik legfontosabb az, hogy a nemzet életének legválságosabb pillanatában Szent István királyban egy oly férfiut állított élére, ki egyesítve személyében az apostol lángbuzgalmát az államférfi bölcsességével, a nyugati civilizációt a nemzeti mult és az ősi hagyományok iránt való kegyelettel, az erélyt és határozottságot a keresztény alázatossággal és szelidséggel, megvetheti szilárd alapját az immár kilenc százados független magyar királyságnak és nemzeti alkotmányának.

Méltó tehát, hogy hódolatos hálával eltelve a jóságos isteni Gondviselés iránt, áldjuk dicső nevét, dicsőítsük halhatatlan emlékét ezen szent és bölcs királynak, ki nemcsak a hittérítés és a magyar keresztény egyház megalapításával szerzett nemzete előtt örök érdemeket, hanem egyúttal mint egyike a legnagyobb államférfiaknak, kiket a történelem ismer, birodalmának oly alap-tervezetet adott, mely mellett évszázadok viharainak s a történelemben példátlanul álló megpróbáltatásainak immár kilenc századon át diadalmasan ellenállott.

A magyar katolikus egyház nem is késett mindjárt kezdettől fogva hazafias és vallásos kegyelettel a főzni ezen szent király dicső emlékének, midőn a római szentszék jóváhagyásával a szentek sorába iktatta, ünnepét legnagyobb ünnepnapja közé sorozta s e napon minden évben emlékét megújítja, érdemeit dicsőítő szónoklatokban méltatja.

Kívánatos volna azonban, hogy Szent István napja nemcsak a katolikus világ, hanem egyszersmind az egységes magyar nemzet emlékünnepe legyen, melyen vallás- és nemzetiségi különbség nélkül egyesüljünk mindnyájan a hazafias kegyeletben és honpolgári együttérzésben.

Epezt hazafiai örömmel vettem tudomást azon mozgalomról, melyet az Országos Nemzeti Szövetség indított s melynek kifejezett célja az, hogy Szent István emléke minden év augusztus 20-án ne csak egyháziilag, hanem általánosan társadalmilag is méltassék és ünnepeltessék, mely ünnepelésben minden magyar honpolgár tekintet nélkül vallására és nemzetiségére, örömteljesen részt vehessen, és hogy ez a nap valódi nemzeti általános országos ünnepnappá avattassék.

Hogy pedig e szép és hazafias célt a mennyiben lehet, magam részéről is megvalósítani segítsen, a vezetésem alatt álló erdélyi püspökségemben, mely ősrégi hagyomány szerint szintén ezen király egyik alkotását képezi, Szent István király napjának megünneplésére nézve, egyszer s mindenkorra, a következőket rendelem el:

1. A megelőző estén az esti harangszó után az összes harangok egy félórán át meghuzandók.

2. A templom tornyára, iskolára, plébánia házra és kántori s tanítói lakásokra nemzeti zászlók tűzendők ki, s az ablakok kivilágítandók.

3. A lehető legnagyobb ünnepélyességgel, esetleg körmenettel egybekötött isteni tiszteletre a hivatalok, előjáróságok, vallásos társulatok és jótékonycélu vagy iparos egyesületek meghívandók, mely utóbbiak testületleg és saját zászlójuk alatt jelenjenek meg.

4. Egyben felhívom a t. lelkészkező papságot és tanítókat, hogy mindazon ünnepeken, melyeket a megyék, városok, egyletek stb. társadalmilag rendeznek, tevékeny részt venni sziveskedjenek.

Kelt Gyulafehérvárt, 1904. Sárlósboldogasszony napján.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt lehetőleg gyorsan intézkedni sziveskedjenek,

nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

Fürdői levél.

Korond-fürdő, július 25.

A csicsergő madarak dala immár nem elég zené itt „Korond-fürdő”, a mi kedves üdülőhelyünkön.

Nagyobb vigság, muzsika, dal, tánc, ez kell ide, amitől az egészséges embernek vére pezsegni kezd, a beteg pedig egészségessé válik. De mit beszél én beteg emberekről? Ha voltak is olyanok itt, meggyógyította a korond-fürdői tüdőt építő tiszta levegő, a vasas, sós és másféle ritka helyeken feltalálható jó fürdők s no meg Dr Nagy, fürdő-orvos jeles medecinái. Üdülőkörül szólhatok tehát csupán, akik igen szívesen vettek tudomást arról, hogy a székelyudvarhelyi Székely-dalárda hangversenyt rendez a fürdő-telepen 24-én.

A jó képű és még jobb hangu dalárdisták a hirt valóra is váltották s 24-én délután nagy kőberes szekerekben megérkeztek a színhelyre, a fürdőtelep gyönyörű parkjába. Nem volt szónoklat, ágyu puffogatás, szóval külső cafrang, de azért szívesen fogadtuk őket. A hangverseny jól sikerült. A kellően betanult és csinosan előadott énekszámok, melyek közül némelyik, mint a Verdi bordala, művészi színvonalon állott, tetszéssel találkoztak, ámbár tagadhatatlan, hogy kissé megérett a szavatai ut fardalma s nem egy jó tenoristának basszusra hajló hangja elárulá, hogy az éjjel nagy volt az eset.

Hiba azért nem történt, mert efelett éberem örködött a fardadhatatlan karmester: M o r a s c h e r. Egyszóval a dalárda jól megállotta helyét. Hanem aztán a többi szereplők is jelesen kivágták a sort, amire váallkoztak,

A csalogányhangu dr Nagy Albertné s zongorában hü kísérelője G á s p á r Margit, valamint a mindig szőlista V e r e s s István közreműködése, a legnagyobb gyönyörűségére szolgált a nagyszámu közönségnek.

A bevétel nem tudom mennyi volt, de hogy a kiadás kevés, arról bizonyos vagyok, mert a gavalléros fürdőtulajdonos teljesen díjtalanul bocsátott a dalárda rendelkezésére a szállástól elkezdve a világításig mindent. Aztán jött a zene, tánc és a bor, melynek, bárha nem is volt mindenike élvezhető, azért olyan vigasság keletkezett, hogy még a postások is táneba fogtak, pedig azok szeretik magukat komolyaknak feltüntetni.

Vagyok szerkesztő urnak tisztelője:

Baka Béla.

Tan- és nevelésügy.

A budapesti m. kir. állami felső építő-ipariskola igazgatósága (Budapest, VII. ker. Csömöri ut 74. sz.) értesíti azon szülőket, akik fiaikat a jövő 1904-905. iskolai évre az intézet rendes szakosztálya első évfolyamára akarják felvételni, hogy az intézet tanulmányi beosztását az ezentul felveendő tanulók részére a Keresk. m. k. miniszter megváltoztatta. A tanulmányi idő ugyanis eddig hat egymásután következő félévből állott, a jövő isk. évtől kezdve az ezután felveendő tanulók részére az első félév november hó elején kezdődik s márczius végéig tart; ápril hó elejétől augusztus hó végéig a tanulók a gyakorlatban tartoznak működni; a második és a következő félévek a rendes isk. beosztás szerint követik egymást, az utolsó félév január 31-én végződik. A tanítás anyaga s a végbizonyítványok által elérhető jogok és kedvezmények nem változnak. A végzett tanulók ugyanis 3 évi utólagos gyakorlat mellett kőmives, kőfaragó vagy ácsmesterek lehetnek, jelentkezhetnek építőmesteri vizsgálatra. A végbizonyítvány alapján egyéves önkéntesek lehetnek; felvételnek a posta- és táviráda tisztis s a vasuti tisztis tanfolyamra, végre jogosítva vannak mindazon hivatalos állásokra, a melyek betöltésénél érettségi bizonyítvány kívántatik. A felvétel az I. évfolyamra az 1904-905. isk. évre átmeneti intézkedés gyanánt szept. 1-5-ig tart, a felvétel után a tanulók tartoznak visszamenni a gyakorlatba s csak november 1-3-án iratkoznak be véglegesen, a mikor legalább 4 havi építő gyakorlati működést tartoznak igazolni. Felvételnek azok a tanulók is, kik csak november 1-3-án jelentkeznek, ha 4 havi gyakorlatot tudnak igazolni s a felvételi feltételeknek megfelelnek. A felvételekhez szükséges: 1. Keresztlevél, vagy születési bizonyítvány. 2. legalább négy középisk. (gymn., polg., vagy reálisk.) osztályról szóló bizonyítvány. 3. a szeptemberben való jelentkezés legalább 2 havi, a november 1-én való jelentkezésnél pedig 4 havi gyakorlat. Az intézet magasabb évfolyamaira való felvétel a régiebb eljárás szerint történik. A z i g a z g a t ó s á g.

Különfélék.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter V á r i Elek okleveles tanítót a homoródkeményfalvi állami népiskolához rendes tanítónak nevezte ki.

— **Pártalakulás.** A következő sorokat vetjük: Meglehető érdeklődés mellett tartotta meg a Székelykereszturkőri választó-kerület szabadelvű pártköre alakuló gyűlését Székelykereszturon f. hó 23-án. A községek előkelősége, mintegy 200-an, értéket is adtak a gyűlésnek. Sándor Domokos előterjesztésére egyhangulag Pálffy Dénest választották elnöknek, kinek vezetése alatt megalakult a tisztviselőikar. Ügyvezető alelnökök: Orosz Lajos, Sándor Domokos; alelnökök: Raffaj Domokos, Jaka Albert, László Péter, Gagy Lajos, Bajnoki András; főtitkár: Szász Ferenc; titkár: Szász Béla; jegyzők: Dr Szolga Ferenc, Beke Albert, Török Ferenc; pénztárnok: Ujváry Mihály lettek. Ezután választottak 160 tagból álló végrehajtó-bizottságot, mire az elnök megalakultnak jelentette ki a pártkört. A politikai helyzet, kormányunk magatartása és a pártkör munkakörének és irányának ismertetése céljából felszólaltak: Sándor Domokos, Gagy Lajos, Szász Ferenc és Orosz Lajos, mire az „Alapszabály” pontonkénti elfogadása és egyéb szükséges intézkedések megállapítása után üdvözlő táviratokat küldtek T i s z a István gróf miniszterelnöknek, a szabadelvű-párt elnökének és H o l l a k y Arthur főispánnak. A megjelent tagok nagy lelkesedéssel távoztak a gyűlésről.

— **Freskók Székelykereszturrott.** A székelykereszturi róm. kath. templom belsejét gyökeresen átalakítják. E miatt a vakolatot egész a tégláig kaparták le. Amint így munkálkodtak a kőmivészek, ahhoz értő emberek észrevették, hogy a vakolat között gyönyörű freskók semmisülnek meg. A munkálatot tehát azonnal beszüntették s jelentést tettek Dr D a m o k o s Andor alispánnak, aki az értékes falazat még megmaradt részének megmentése iránt azonnal intézkedett, amennyiben C s e h é l y Adolf tanár, muzeumi igazgatót azok meglekintésére fölkererte. Részünkről szükségesnek tartanók, hogy minden templom javításánál előzetes szakértői vizsgálat alá vésésék a falazat s bizonyos forum engedélye nélkül gyökeresebb javításokat egyáltalán ne lehessen eszközölni. Ez által igen sok és becses emlékek mentetnek meg a végenyészettől.

— **Utóhangok.** A következő sorokat vettük és készséggel közöljük: „A Székely Dalegylet”-nek e hó 17-én tartott „Séta-hangverseny”-ére annak több irányu jelentőségeért még vissza kell térnünk. Nem árt az különösen városunk lakosaihoz az azon részre, mely köznyudus voltánál fogva az azon szép reményű társulatot pártolás hiánya folytán a végfeloszlás katasztrófájának teszi ki. Hiszen pár hete csak, hogy a szerkesztő ur egy kimutatást közölt, amely a pártoló tagok egy harmadának az elvesztését konstata. Ha ez így tart, 2-3 év alatt Székelyudvarhelynek nincs Dalegylete... Pedig már magát a júliás eszméjét, ugymint kivitelt helyeselnünk kell, annál is inkább, mert városunk holt idényének egyhangu és unalmas hónapjaiba, az itthon maradtaknak életébe ez hoz egy kis elevenséget, ez nyújt nemesebb szórakozást. Az idej táncmulatás sika sikeréhez, a remek szép időn kívül, különösen két körülmény járult. Az egyik, hogy Sándorka itthon maradt zenekarával egész éjjel huzta a szebbnél-szebb talpalá valókat, a másik, hogy Dalegyletünknek 1894-ben választott diszelnöke: S á g h József, a „Zene-lap” és az „Ált. Zenészet Lexicon” nagyérdemű szerkesztője Budapestről, részt vett azon. Tíz év óta várt Ság h kedvező alkalomra, hogy a diszelnökséggel megtisztelt Dalegyletet meglátogathassa, azt a Dalárdát ismét hallhassa, melynek fiemei koszoruja hazahozatalában olyan bokros érdeme éppen neki volt. A jeles diszelnök dr Ráczkővy szívesen látott vendége volt. A mulatság 7 óra tájban vette kezdetét. Polgárságunk színe-java volt ott, az intelligentia azonban — a polgármester és egynehány tanáron kívül — távollétével tündökölt. Ennek dacára a diszelnök fehér asz-

tala körül csakhamar kedélyes társaság verődött össze, mely a jóízű műsor darabjainak ott rögtön frappans és mégis jóakaró kritikáját hallhatta a jeles zenekritikustól. A hét számmal összeállított hangverseny az ilyenek élvezetében legkényesebb ízlésű füleket is kielégíthette és ki is elégítette. Bizonyította ezt a minden asztal mellől mindegyre felhangzó taps, amelylyel a Ság asztala járt elől. A jobban tetsző darabok némelyikét meg is kellett ismétlni. Így a Pap Sándor és a Koronkay Ferenc által előadott duettet. Altalában Ság nagy elismeréssel szölt a Dalárda öszzevágó, szabatos előadásáról, dacára annak, hogy a hanganyag sok kívánni valót hagy fenn; különösebben nagy elismeréssel szölt a Pap édes, behizelgő és korrektül színező tenorhangjáról. Majd a Herman kisasszony kifejező Cigánydalait fogadták elismeréssel. Egy á propos kapcsán a jókedvű díszelnök, aki egyre-másra mondta a zenevilágból vett jóízű bonmot-jait és anekdotáit, egy fölötté érdekes adalékkal járult ilyenmü ismereteinkhez. A Walkürök Wodan-jának Ney által való kreálásáról volt szó. Ha nem az elbeszélőtől hallottuk volna, szinte hihetetlenül hangzának, hogy Operánk nagyíró művésze nem ismeri a kóta hieroglypháit s legnehezebb szerepeinek betanulását és remek alakítását csupán csodás zenememóriájának köszönheti. Az egész hangverseny fénypontja mégis a poetikus Weber csodaszép Cigánykara volt, melynek piano visszhangjai az orosz Slaviansky hirhedt daltársulatára emlékeztetett. Az egész hangversennyel, de különösen ennek a darabnak az előadásával Ság díszelnök nagyon meg volt elégedve s ennek hízegő szavak kíséretében adott kifejezést Morascher karnagy előtt, mikor éjfé felé kedves emléket vive magával odahagyta a kerthelyiséget.

Nem kell gyakornokjelölt. A kolozsvári m. kir. posta- és táv. igazgatóság lapunk utján értesíti mindazokat, akik a posta- és táv. gyakornokjelölti állásra pályázni ohajtanak, hogy a f. évben — miután üresedés nincs, pályázatot sem hirdetnek — gyakornokjelöltek pályázaton kívül sem vétetnek föl. Az esetleg beérkező kérelmeket tehát feltétlenül elfogják utasítani.

Gazdák figyelmébe. A sepsiszentgyörgyi és homoródi méntelepek ménesanyagának kiselejtezése — mint már előre jeleztük — e napokban történik meg. Sepsiszentgyörgyön július 31-én (vasárnap) és Homoródon augusztus 1-én (hétfőn) lesz a kiselejtezés, amikor a tenyésztésre még használható méneket is megvásárolhatják gazdáink.

Megvadult ember. Hétfőn este 9—10 óra tájban Dersulián Jakab olasz származású fűrészgári munkás, ki a Bálint-utcában lakik, feleségével civódott. E közben Csiki Mihály vasúti hordár, aki szomszédja, valószínűleg az asszony segítségére, belépett a veszekedés színhelyére. Dersulián amint Csikit megpillantotta, elővette keszövű fegyverét s nyomban rásütötte. A golyó Csiki balvállán furódott át s így sebesülése nem életveszélyes. A tettest a rendőrség letartóztatta s az ügyet áttette a kir. ügyészséghez.

Dögtér Székelykeresztúrott. Ott is baj van a dögtér miatt, mint nálunk, sőt talán még nagyobb a kellemetlenségük. Különben beszéljen a következő tudósítás, melyet most vettünk: „Halatlan eset tartja izgatottságban Székelykeresztúr közönségét: a dögtért behozták ugyszólva a város közbe, mert az áll. iskola telkétől alig 50 méternyire a piac közepén levő házak telkétől 150—200 méternyire van. Vegyük csak közelebről szemügyre ezen helyiséget. Székelykeresztúrnak legmélyebb helyisége az ujonnan kijelölt dögtér, 4 ásonyomnyira a legszárazabb időben is víz fakad, esős időben meg folyton pocséta, az elhullott állatoknak itt a cigány nem tud gödröt ásni a víz miatt, hanem csak elfogja földelni s majd jönnek a kutyák, legyek, bogarak és jön a levegő rettenetes megfertőzése. A dögtér éppen a Küküllő partján van; ott fürdik Székelykeresztúrnak apraja, nagyja; vajjon rettenetes nélkül fürödhetik-e ezután a mérges legyek milliói miatt. Keresztúrnak kutjai a Küküllővel vannak összeköttetésben, tudjuk ugyan, hogy a dögtér szomszédságában levő kutak vizére nem lesz veszélyes, de mégis undorodva fogunk inni azokból. Hát az áll. iskolára ne volnánk tekintettel, hová 5—6 száz gyermek jár, és a Keresztúron oly gyakori délkeleti szél éppen oda hozza a dögleletes levegőt, egyébként is nagyon közel van. Több házből felmondani készül a dögtér miatt, jobb is lesz a közel levő épületeket mint a templom, iskola,

papilak stb. elvinni más helyre, mert nem tudom kinek ugy tetszett, hogy dögtérnek ez a hely legjobb. Ugy vettem azonban észre, hogy a mindentűrő nép tenni akar valamit. Ne várja ezt a hatóság, hanem ezt a förtelmes dolgot vigye oda, hol senkinek sem árt vele, messze a város közepétől, mert nagyon sok kellemetlenség lehet miatta. K.

Az élelmiszerek piacáról. (A Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete budapesti jelentése július 26 áról a „Székely-Udvarhely” számára.) A forgalom élénk. Előtérben az idényszerű gyümölcsfélék állanak. Baromfifélékben nagy hozatalok árnyatlással járnak. A szárazság folytán jelentkező takarmányhiány a vajüzletben igen érezhetővé válik. Az áru kevés és a kereslet jó árakat eredményez. Tojásüzletünk szenved, a nagy hőstől fekvő áru alig van. A tojás gyorsan romlik és mindenki csak pillanatnyi szükségletét fedezi.

Helyi piacunkon a tartós szárazság magas árakat eredményezett. Az e hó 26-iki hetivásáron a buza 15 K, a rozs 10 K, zab 3 K 50 f, és a törökbuza 12 K volt hektóliterenkint. A széna pedig métermázsánként 12 K. Takarmányhiánya miatt még a jobb gazdák is meg vannak rémulve. Egyrésze már most harmadrész tartásba adja az apróbb marháit. E héten immár háromszor egy-egy negyedórás eső esett, ami jótékony hatással volt a növényzetre. Jelenleg is az ég borult, de csekély kilátás van esőre.

Elvi jelentőségű határozat. A m. kir. közigazgatási bíróság kimondta, hogy a rendezett tanácsú városi jegyzők fizetések után a községi pótladók fizetésének kötelezettsége alól fel nem menthetők.

A régi és új üzlet adója. A közigazgatási bíróság egy konkrét esetben 24.244—903. p. szám alatt kimondta, hogy ha a vendéglős megadóztatott vendéglői üzletét az adóztatási cikluson belül beszünteti és e helyett a város más területén új vendéglőt nyit, ez az új üzlet a korábbi üzlet folytatásának tekintethető nem lévén, a régi üzlet adója az üzlet megszűnése napjától számítva adótárgy-hiány címén törlendő.

Kidobott pénz — bármily csekélynek látszó is — csak az olyan hirdetésért fizetett összeg, amelyet igen korlátolt számú és nem érdekelt közönség olvas. Ellenben a „Székely-Udvarhely” apró és rendes hirdetései — melyeket hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap nemesak Udvarhelyvármegye székhelyén s minden valamire való és számottevő községében, hanem az ország legtávolabbi részében is sok ezren olvasnak — a legolcsóbbak, mert feltétlenül eredményt biztosítók.

Törvénykezés.

Főtárgyalások. A helybeli kir. törvényszék Dr Boddolla Gábor elnök vezetésével megtartott főtárgyalásain Boga Sámuel és Kovács József fülei lakosokat súlyos testisértés vétségeért 3 havi és 20 K, illetve 2 havi fogházra és 10 K pénzbüntetésre; Birton Jánosné és Molnár Mózes csöbi lakosokat súlyos testisértés büntette miatt 6 havi börtönre, illetve 3 havi fogházra és 10 K pb. ítélte. Mindeniknél a kir. ügyész és a vádlottak felebbezést jelentettek. — Kalányos Ilyés alsósímenfalvi, Ferencz János zombori lakosokat súlyos testi sértés vétsége miatt 2 havi fodházra, illetve az utóbbit 1 havi fogházra és 10 K pénzbüntetésre ítélte a bíróság. Ezek jogerősek.

Bűnügyi tárgyalások. A helybeli kir. járásbírószék bűnügyi osztályánál a közelmúltban megtartott tárgyalások rendén: Dumi Károly székelyudvarhelyi lakost súlyos testi sértés vétségeért 14 napi fogházra s újabb 2 napi fogházra átváltoztatható 20 korona pénzbírságra; Pakot Z. Tamás farkaslaki lakost lopás vétsége miatt 7 napi fogházra; Pál Ferenc Dénes oroszhegyi lakost

jogtalan elsajátításért 1 napi fogh. s újabb egy napra átváltoztatható 5 korona pénzbírságra; Benczédi Ferenc korondi lakost lopás vétségeért 14 napi fogházra; András Márton zetelaki lakost lopás vétségeért 14 napi fogházra és Péter Bálint kápolnásóláhfalvi lakost súlyos testisértés vétségeért 8 napi és újabb 2 napi fogházra átváltoztatható 10 K pénzbírságra ítélte a bíróság.

Csarnok.

Meguntam . . .

Meguntam a csalfaságot,
Elkerülöm a háztájad.
Mint a szél a falevelet,
Hányjon a sors, merre lehet.

S mikor vágyad értem eped,
Vissza-vissza sirsz engemet:
Ne halld még a híremet se,
Ugy sirassál reggel, este . . .

Fülei Sz. Lajos.

Közgazdaság.

Az Udvarhelyvármegyei Gazd. Egyesület elnökségétől.

Szám: 381—1904.

Meghívó.

Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület választmánya f. évi augusztus hó 1-én d. e. 9 órakor a vármegyei ház kistermében rendkívüli választmányi ülést tart, melyre a választmány tagjai tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Intézkedés a szüzuglya ügyében
2. A szálas takarmánynak a vármegye területéről idegen államba kivitelét megtiltó indítvány tárgyalása.

Székelyudvarhelyt, 1904. július 15-én.

Az elnökség.

Szerkesztői üzenetek.

N. M. Kozmás. Az etédi állami elemi iskolánál megüresedett tanítói állásra 1475—904. sz. alatt kelt miniszteri rendelet alapján van a pályázat kihirdetve. Levél ment.

Dr F. Sz. K. Pozsony. A folytatás sürgős beküldését kérjük.

Nyilt-tér*

A szilárd és folyékony
Sarg-féle Szappan
Glycerin.
a bőrt fehérré
és gyöngéddé teszi.
Mindenütt kapható.

Sarg-féle Glycerin szappan
ugy felnötteknél, mint gyermekeknél a leggyöngébb korban a legkitünőbb tisztító szernek bizonyult. Ismert tekintélyek, mint dr Hebra tanár, Schauta, Frühwald, Breus Károly és Gusztáv, Schandlbauer stb. által a legjobb eredménnyel használják.

* Az e rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget sem vállal a Szerk.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

A legjobb és legolcsóbb

közvetítő az

apróhirdetés!

Aki gyorsan és előnyösen házat, birtokot, üzletet, árut venni vagy eladni akar, **Aki** bármiféle állást vagy foglalkozást keres, **Aki** lakást, üzletet, birtokot stb. bérbe venni vagy adni kíván, **Aki** társat, pénz kölcsönt stb keres, **Aki** szakácsnőt, o szobalány-, mindenest, gyermekleányt keres, **Aki** férjhez menni, nősülni, vagy más ismeretséget, vagy levelezni akar,

biztosan és leggyorsabban eléri célját, ha igénybe veszi a

„Székely-Udvarhely“

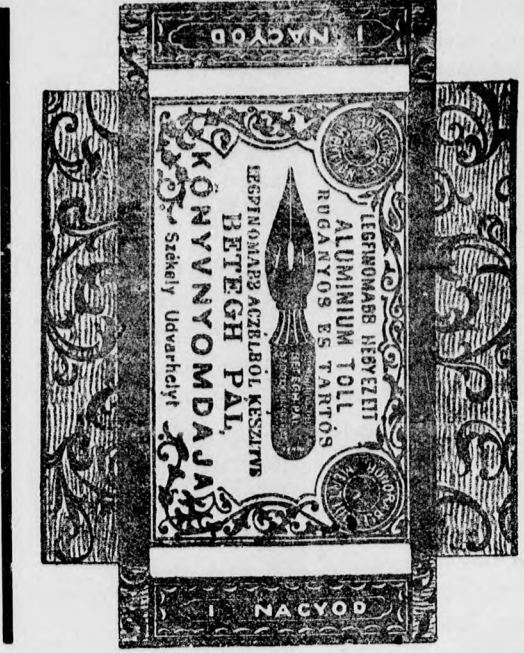
Apró hirdetés

rovatát, ahol minden egyszerű nyomású szöveg csak négy fillér.

Tőkepenzesek, akik Székelyudvarhelyt, a Kossuth-utcában, igen előkelő és nagyobb terjedelmű telken, emeletes bérházat építeni hajlandók és így pénzüket — tőkéjük részletenkénti visszafizetése mellett — *biztos, magas kamat-jövedelemre* elhelyezni ohajtják, tájékoztatás végett forduljanak a „Székely-Udvarhely“ kiadóhivatalához.

Kitünő fedeles udvari kocsi teljesen új állapotban eladó **Dávid Gergely** kovácsmesternél Székelyudvarhelyt, Petőfi-utca 26. sz. — felelősség és jótállás mellett. Ócska kocsikat becsesrel s készít ujakat és elvállal mindennemű javítást a legjutányosabb árért.

A jó magyar konyhák ételeit tárgyalja s világos és érthető példáival nélkülözhetőt teszi a tapasztaltabb — tehát okvetlen nagyobb áldozattal járó — szakácsné segédkezését Székely Teréz „Szegedi új Szakácskönyve”, melyben az étek leírása több, mint egyezer szám alatt van ismertetve. A jó ételeknek olcsón való előállítására tanítja a magyar gazdasszonyokat. Magában foglalja ezen kívül a legkiválóbb sütemények, befőttek készítését s a konyhaművészet minden ágában pontos utasításokat ad. A 436 oldal terjedelmű, kemény táblába kötött könyv ára pedig csupán 3 korona s kapható **Betegh Pál** könyvkereskedésében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15-ik szám alatt.

Találmányi szabadalmak

bejelentését, védjegyek és mustrák belajstromoztatását előnyös feltételek mellett teljesíti **TAKÁCS GYÖZŐ** és **TARSA** elsőrendű mérnöki és hites szabadalmi ügyvivői iroda Budapest, VII. ker. Kerepesi-u. 40. sz. a. Felvilágosításokat a nevezett iroda, valamint a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala is készséggel nyújt ugy a vármegyebeli, mint a vidéki érdeklődő közönségnek. Ugyancsak a fenti cég mérsékelt áron szállít saját rendszere szerint készített kitünő fémcementet, mely vaskorlátoknak és hasonlóknak kövekben való megerősítésénél ólom, vagy kén helyett meglepő eredménytel alkalmazható. Acetylen- és villamos világítási berendezések, kellekek nagyban és kicsiben. Kétségtelenek, előmérletek szerkesztése.

Teljes ellátást keresek Székelyudvarhelyt, csakis keresztény uri családnál. Igényeim: külön butorozott szoba, reggeli, ebéd, vacsora, kiszolgálás. Fizetség megegyezés szerint. Szíves ajánlatokat e hó 31-ig a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalába (Kossuth-u. 15.) kérek, a honnan azokat szíveségből közvetítik.

BOR Jó és olcsó asztali csemege és gyógyborok literenkint 28 krtól 1 frt 40 krig **Fernengel Gyula** bor nagykereskedésében kaphatók. 5 literen felüli vételnél külön kedvezményes árak.

— Kérje mindenütt a magyar gyártmányu Müller-féle (minden fajtájú) tentát, tust, pecsétviaszot és aquarell festéket.

Mint gyógyviz csodahatásu.

Kászoni Főkút.

Természetes gyógy borviz!

Kizárólagos főraktár Udvarhelyvármegye egész területére: **szentpétery gergely** fűszer-, üveg-, porcellán- és diszműáru kereskedésében Székelyudvarhelyt, Deák-tér 15 szám alatt. — Üvegenkénti ára 12 fillér.

Mindig friss szállítmány.

Kedvezmény olvasóközönségünknek!

Budapesti Bazar

dus tartalmu, magas színvonalu és a legolcsóbb magyar modern divatlap. Előfizetési ára postai küldéssel vagy házhoz szállítva negyedévenként egy korona 50 fillér, akik azonban kiadóhivatalunknál, Székelyudvarhely, Kossuth-utca 15. szám alatt rendelik meg, azoknak jóval mérsékelt ár mellett kedvezményképen **1 korona 30 fillérért** küldetjük. — A „Budapesti Bazar” bármely hónap elsejétől megrendelhető. — A Budapesti Bazar minden számában kitünő szépirodalmi rész, 40–50 ábrát tartalmazó divatrész, természetes nagyságu rajz- és kézmunkákat tartalmazó szabásiv, diszes borítékiv van. A szabásiv magyarázata világos és könnyen megérthető. A Budapesti Bazar a társadalom minden osztályának igényeit kielégíti. A divatot keresesó uri nőknek és a munkás szabónőknek egyaránt szüksége van ez **olcsó magyar divatlapra.**

A Budapesti Bazar megjelen havonként kétszer, minden hónap elején és közepén.

Ritka alkalom! SZENKOVITS JÁNOS UTÓDA Csak rövid ideig!

Alapítottatott: 1865. Alapítottatott: 1865.

o o o o női- és férfi divatruháza Székelyudvarhelyt, Batthyány-tér 4-ik szám. o o o o

Legolcsóbb bevásárlási forrás! Gyors és pontos kiszolgálás!

Rendkívül nagy feltűnést fognak azon cikkek kelteni, melyek **mostantól kezdve**

Szenkovits János utóda

női- és férfi divatruházában (Székelyudvarhelyt, Batthyány-tér 4-ik szám alatt)

nagy külön eladásra kerülnek.

Üzlet-áthelyezés miatt

fölhalmozott raktári készletét leapasztani szándékozván, azok **árait az elismert olcsó áraknál is alább szállította!**

Minden hétfőn és pénteken nagy maradék-eladás!

A jelen alkalom igen ritka bevásárlási előnyöket nyújt a n. é. közönségnek, miért is csak jó szolgálatot vélünk teljesíteni, hogy mielőbbi fölhasználását különös figyelmébe ajánljuk.

Csak rövid ideig! **Ritka alkalom!**

Tavaszi és nyári divatcikkek dus raktára. o o o

Férfi- és női ruhák teljes elkészítetése elsőrendű mütermekben! o o o

Menyasszonyi o kelengyék nagy választékban! o

Állandó nagy választék bluz- és ruha selymekben féláron is alul!!

Legnagyobb o raktár férfi és fü ruháknak való posztókban, páratlan olcsó árakban, kiváló minőségben! o o

Férfi és fü készruhák áruháza. Ezen ágban a legvég sőig menő olcsó árakat biztosítom, miért is különösen bátor vagyok az elősoltakra fölhívni a közfigyelmet!

— **gyer-**

Férfi, női és mek cipők kiváló minőségben, versenyen kívül árakban! o o

—

Csinos női- és férfi sport, tennis és torna-cipők dus választékban.

—

Illatszerek, szappanok, ruha- és hajkefék! o o

—

Üti bördöndök és kézi-táskák. o o